

Järvenpään perusopetuksen opiskeluhoitosuunnitelma

Päivitetty:27.5.2024

Sisällysluettelo

1	Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut ..	4
1.1	Kouluterveydenhuolto	4
1.2	Kuraattoripalvelut.....	5
1.3	Psykologipalvelut.....	5
2	Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi.....	6
2.1	Järvenpään kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmä.....	8
2.2	Yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät	8
2.3	Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopisteet.....	9
2.4	Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niihin puuttuminen	10
2.5	Päihteidenkäytön ehkäiseminen ja niihin puuttuminen	10
2.6	Yhteistyö kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa.....	11
3	Yksilökohtainen opiskeluhoito	12
3.1	Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin	12

3.2	Yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä	13
3.3	Opiskeluhoollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä	14
3.4	Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet	14
4	Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa	15
4.1	Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhooltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhooltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhoollon toteuttamiseen	15
4.2	Opiskeluhoollon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä	16
5	Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma	17
6	Liitteet	19
6.1	Liite 1: Opiskeluhoollon kokonaistarve henkilötöyövuosina (htv)	19
6.2	Liite 2: Järvenpään opetuspalveluiden päihdesuunnitelma	20

1 Opiskeluhuollon kokonaistarve ja käytettävissä olevat opiskeluhoitopalvelut

Opiskeluhuollon kokonaistarpeessa kuvataan koulu- ja opiskeluterveydenhuollon sekä kuraattori- ja psykologipalveluiden kokonaistarve yksiköittäin henkilötöyvuosina. Kokonaistarpeen arvioinnissa huomioidaan oppilas- ja opiskelijahuoltolain (1146/2021) mitoitukset. Kokonaistarpeen arviointi toteutetaan yhdessä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Opiskeluhuollon toimijat ovat Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen työntekijöitä.

Tässä asiakirjassa on liitteenä Järvenpään kaupungin esi- ja perusopetuksen opiskeluhuollon kokonaistarve (Liite1). Jokainen yksikkö täydentää lukuvuoden alkaessa käytettävissä olevat opiskeluhoitopalveluiden resurssit erilliseen taulukkoon yksikkökohtaisesti. Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueellisessa opiskeluhoitoryhmässä opiskeluhoitopalveluiden resursseja arvioidaan kolmesti vuodessa.

1.1 Kouluterveydenhuolto

Kouluterveydenhuollon tavoitteena on tukea kouluyhteisön ja yksittäisen oppilaan hyvinvointia, terveellisyttä ja turvallisuutta. Kouluterveydenhuolto on lakisääteistä, ennaltaehkäisevää maksutonta perusterveydenhuollon palvelua. Keski-Uudenmaan hyvinvointialue toteuttaa kouluterveydenhuollon palvelut. Lisätietoja:

<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/kouluterveydenhuolto/>

Kouluterveydenhuoltoon kuuluu vuosittain tehtävät terveystarkastukset, terveysneuvonta sekä äkillisten sairauksien ja tapaturmien hoito. Lisäksi kouluterveydenhoitaja osallistuu koulukohtaisiin opiskeluhoitoryhmiin sekä tarvittaessa oppilaskohtaisen moniammatillisen asiantuntijaryhmän kokoontumiseen.

Laaja terveystarkastus tehdään vuosiluokilla 1,5 ja 8. Siihen sisältyy terveydenhoitajan ja lääkärin tapaaminen, yhdessä oppilaan ja huoltajan kanssa. Tarkastuksissa selvitetään koko perheen hyvinvointia. Opettaja voi osallistua antamalla selvityksen oman arvion mukaan laajaan terveystarkastukseen. Opettajan tulee toimittaa arvionsa hyvissä ajoin

terveydenhoitajalle. Tätä ennen hän on hyväksyttänyt sen oppilaalla ja huoltajilla, jotka ovat allekirjoituksellaan hyväksyneet arvion. Terveystenhoitaja antaa luokkayhteenveton tiedoksi opettajalle. Luokkayhteenvedet käsitellään yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä. (<https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/kouluterveydenhuolto>)

Kouluterveydenhoitajan kokonaisresurssi on laskettu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen perhekeskuspalveluiden ohjeistuksen mukaan 600 oppilasta/ 1 htv.

1.2 Kuraattoripalvelut

Kuraattori on koulun sosiaalialan asiantuntija. Kuraattori osallistuu koulun yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Kuraattori on osa koulun opiskeluhoitoryhmää. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollonssa kuraattoriin voi olla yhteydessä, jos on huolta koulunkäynnistä, ihmissuhteista, vapaa-aikaan liittyvistä asioista, päihteidenkäytöstä, jaksamisesta, mielialasta tai kriisitilanteissa.

Kuraattoripalvelut toteuttaa Keski-Uudenmaan Hyvinvointialue. Lisätietoja: <https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/opiskeluhoollon-kuraattoripalvelut/>

Kuraattorin kokonaisresurssi on laskettu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen perhekeskuspalveluiden ohjeistuksen mukaan 670 oppilasta/ 1 htv

1.3 Psykologipalvelut

Koulupsykologin työn tavoitteena on oppilaan koulunkäynnin, oppimisen ja hyvinvoinnin edistäminen. Koulupsykologi on osa koulun opiskeluhoitoryhmää ja osallistuu yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnitteluun, toteuttamiseen ja kehittämiseen. Yksilökohtaisessa opiskeluhoollonssa voi olla psykologiin yhteydessä; kouluvalmiuksien arviointiin liittyvissä asioissa, oppimisvaikeuksiin liittyvissä asioissa, keskittymisen haasteissa, käyttäytymiseen liittyvissä asioissa, erilaisiin mielenterveyden haasteisiin liittyen sekä kriisitilanteissa.

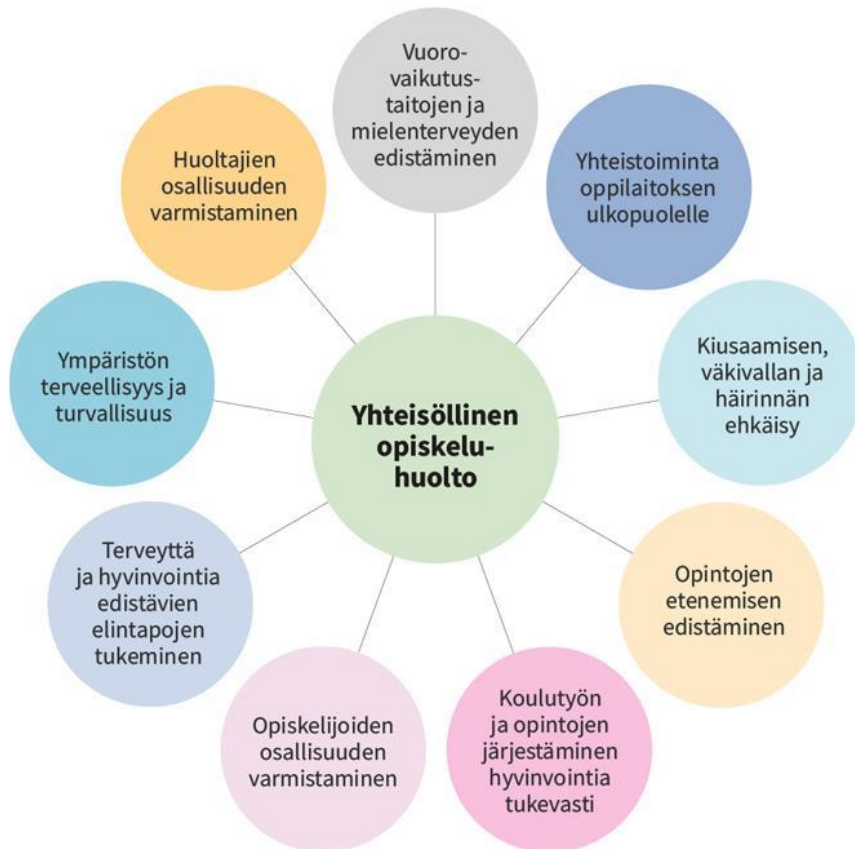
Psykologipalvelut toteuttaa Keski-Uudenmaan Hyvinvointialue. Lisätietoja: <https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/opiskeluhoollon-psykologipalvelut/>

Psykologin kokonaisresurssi on laskettu Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen perhekeskuspalveluiden ohjeistuksen mukaan 780 oppilasta/ 1 htv.

2 Kouluyhteisön toimenpiteet yhteisöllisen opiskeluhuollon edistämiseksi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto on tärkeä osa toimintayksikön kulttuuria. Yhteisöllisen opiskeluhuollon tavoitteena on edistää opiskelijoiden oppimista, terveyttä, hyvinvointia, osallisuutta ja ongelmien ennaltaehkäisyä. Yhteisöllinen opiskeluhuolto on osa oppimisen yksiköiden toimintakulttuuria ja opiskeluhyvinvointityötä. Sen avulla lisätään opiskelijoiden oppimista, hyvinvointia, terveyttä, sosiaalista vastuullisuutta, vuorovaikutusta ja osallisuutta sekä opiskeluympäristön terveellisyyttä, turvallisuutta ja esteettömyyttä. Kaikkien opiskelijoiden kanssa työskentelevien on tehtävissään edistettävä opiskelijoiden ja oppilaitosyhteisön hyvinvointia sekä kotien ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä.

Kuva: THL, Yhteisöllinen opiskeluhoolto, *Yhteisöllisen opiskeluhooltotyön sisältöalueita*. (<https://thl.fi/fi/web/lapset-nuoret-ja-perheet/sote-palvelut/opiskeluhoolto/yhteisollinen-opiskeluhoolto>)

Yhteisöllisen opiskeluhoollon suunnittelusta, koordinoimisesta ja kehittämisestä vastaa yksikön yhteisöllinen opiskeluhooltoryhmä.

2.1 Järvenpään kaupungin opiskeluhuollon ohjausryhmä

Järvenpään opiskeluhuollon ohjausryhmä on osa Järvenpään lasten, nuorten ja perheiden ohjausryhmää. Ryhmä täydennetään kahdesti vuodessa käsittelemään opiskeluhuollon asioita. Ryhmän tehtävänä on kehittää koko kaupungin opiskeluhoitoa sekä seurata ja arvioida toiminnan toteutumista. Toimijoina ryhmässä ovat kasvun- ja oppimisentuen päällikkö, varhaiskasvatusjohtaja, opiskeluhuollon erityisasiantuntija, rehtoriedustus ja lukion edustaja, nuorisopalveluiden päällikkö, sosiaali- ja terveydenhuollon edustajat Keski-Uudenmaan Hyvinvointialueelta. Lisäksi ryhmään voidaan kutsua laajennettu kokoonpano yksityisten koulutusten järjestäjien edustajista tai muista ammattilaisista.

2.2 Yksikkökohtaiset opiskeluhoitoryhmät

Järvenpään jokaisessa perusopetuksen yksikössä toimii yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä. Perusopetuksessa ryhmää johtaa rehtori/virka-apulaisrehtori. Yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kuuluu ryhmän johtajan lisäksi opiskeluhuollon toimijoita ja opettajia. Ryhmän kokoonpanoa tarkastellaan tarpeen mukaan vuoden aikana.

Ryhmän tehtävänä on vastata yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitelman mukaisesta toiminnasta, sen kehittamisestä, toteuttamisesta ja arvioinnista. Ryhmä vastaa yhteisöllisen opiskeluhuollon tiedottamisesta henkilöstölle ja opiskelijoille.

Opiskeluhoitoryhmä kokoontuu säännöllisesti yksikön koon mukaan, vähintään 2 kertaa lukuvuodessa. Koulujentiloissa toimiva esiopetus kuuluu osaksi koulujen yhteisöllistä opiskeluhoitoryhmää.

Laajennettuun yhteisölliseen opiskeluhoitoryhmään kutsutaan mukaan koulun muita toimijoita, huoltajia, oppilaita sekä verkostojen jäseniä; kuten nuorisopalvelut, seurakunta ym. Laajennettu yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä tapaa vähintään kerran lukuvuoden aikana.

Pedagogiset asiat käsitellään tapauskohtaisesti. Pedagogisten asioiden käsittelyyn osallistuu vain kyseisen opiskelijan asioiden kannalta oleelliset henkilöt.

2.3 Yhteisöllisen opiskeluhuollon painopisteet

Järvenpään esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen yhteisöllisen opiskeluhuollon painopisteet lukuvuodelle 2024-2025 ovat;

1. Osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistaminen

Koulut suunnittelevat keskeiset toimet osallisuuden ja yhteisöllisyyden vahvistamiseksi. Lähtökohtana on, että kaikilla oppilailla on mahdollisuus osallistua, tulla kuulluksi ja vaikuttaa koulun kehittämiseen ja heitä koskevaan päätöksentekoon koulussa. Oppilaille järjestetään mahdollisuus osallistua henkilökunnan työryhmien ja opiskeluhoitoryhmän kanssa tehtävään suunnitteluun ja toteutukseen koulun toiminnassa ikätaso huomioiden. Myös huoltajia osallistetaan koulun arjen toimintojen suunnitteluun. Koulut suunnittelevat toimia, myönteisen kouluilmapiirin tukemiseksi.

2. Mielenhyvinvoinnin tukeminen

Oppilaiden mielenhyvinvoinnin tukeminen tapahtuu sekä koulun omissa rakenteissa ja yhteistyössä koulun ulkopuolisten moniammatillisten tahojen kanssa. Mielenhyvinvointia tuetaan erityisesti sosiaalisen hyvinvoinnin ja psyykkisen hyvinvoinnin osa-alueilla.

Mielenhyvinvoinnin tukemisen toimia suunnitellaan koulun yhteisöllisessä opiskeluhoitoryhmässä koulukohtaisesti. Yksikkö suunnittelee toimet, joilla vahvistetaan myönteisen ryhmädynamiikan vahvistamista, tunne – ja vuorovaikutustaitojen tukemista ja oppilaiden vahvuuksien tunnistamista ja tukemista.

Mielenhyvinvoinnin tukemiseksi huolien varhainen puuttuminen on tärkeää. Yhteistyötä tehdään aktiivisesti kaupungin nuorisotyön, Perhetalo Joutsikin, Nuorisoaseman, Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveystalouden, Kalliomaan sairaalakoulun, Alva (alueellinen vaativa tuki) -tiimin, poliisin ja seurakunnan kanssa.

Yksikkökohtainen yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee ja kirjaa omat yksikkökohtaiset toimet lukuvuoden alussa yhteisöllisen opiskeluhuollon painopisteiden toteuttamiseksi. Painopisteiden toteutumista arvioidaan säännöllisesti yksiköissä.

2.4 Poissaolojen ehkäiseminen, seuraaminen ja niihin puuttuminen

Yhteisöllinen opiskeluhoito pyrkii tukemaan opiskelijoiden hyvinvointia ja toimintakulttuuria niin, että se edistää oppilaiden kouluun kiinnittymistä. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä seuraa poissaoloja luokkatasoisesti. Yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä käy läpi koulun poissaolotilastot luokkatasoisesti syysloman ja talviloman jälkeen. Seurannan tarkoituksena on hyödyntää tieto yhteisöllisen opiskeluhoitojen toimintojen suunnittelussa ja kohdentamisessa poissaolojen ennaltaehkäisemiseksi ja niihin puuttumiseksi.

Kaikissa Järvenpään perusopetuksen yksiköissä on käytössä [toimintamalli poissaolotilanteissa](#). Mallin tarkoituksena on tukea koululäsnäoloa ja puuttua ennaltaehkäisevästi poissaolojen syntymiseen, niihin puuttumiseen ja tarjota opiskelijoille oikea-aikaista tukea. Toimintamalli on käytössä yksittäisten opiskelijoiden tukemiseksi poissaolotilanteissa.

2.5 Päihteidenkäytön ehkäiseminen ja niihin puuttuminen

Opiskeluun liittyvää päihteitä koskevaa lainsäädäntöä ja ohjeistuksia ovat; Perusopetuslaki (1998), Alkoholilaki (2017), Tupakkalaki (2016), Huumausainelaki (2008), Lastensuojelulaki (2007) ja Järvenpään perusopetuksen järjestysäännöt (2014).

Kouluissa tehtävä päihdetyö liittyy päihteidenkäytön ehkäisemiseen ja ongelmatilanteisiin puuttumiseen. Päihteidenkäytön ennaltaehkäisy on osa koulun opetuksen ja kasvatuksen toteutumista. Kouluissa tehtävä ehkäisevä päihdetyö tukee sisällöltään hyvinvointia, tervettä kehitystä ja turvallista kasvua. Ehkäisevää päihdetyötä toteutetaan kasvatustyönä oppiaine kokonaisuuksissa sekä yksittäisessä- ja yhteisöllisessä opiskeluhoitossa. Järvenpään hyvinvointi – ja turvallisuussuunnitelman 2021–2025 yhtenä painopisteenä on; ”kaikilla on mahdollisuus turvalliseen arkiympäristöön”. Tämän yhtenä tavoitteena on vähentää päihteiden haittoja yksilöille ja ympäristölle. Päihteidenkäytön ongelmatilanteissa sovelletaan lakeja ja koulun järjestysääntöjä.

Päihteidenkäytön ehkäisemiseksi tehdään yhteistyötä erilaisten teematuntien järjestämiseksi nuorisopalveluiden, seurakunnan ja alueen järjestöjen kanssa. Toimia on mm. yhteistyössä toteutettavat ”kuplat”, jossa kaikki Järvenpään 6- luokkalaiset osallistuvat nuorisopalveluiden koordinoimaan tapahtumaan, jonka teemana on päihteidenkäytön ennaltaehkäiseminen.

Ongelmatilanteissa (tupakointi, tieto päihdekokeilusta, päihtynyt oppilas koulussa, epäily hallussa olevista päihteistä) noudatetaan Järvenpään kaupungin perusopetuksen järjestyssääntöjä ja päihdesuunnitelmaa (liite 2). Kouluun ei saa tuoda tai pitää hallussa aineita, jotka ovat lailla kiellettyjä tai jotka voivat vaarantaa toisen tai opiskelijan omaa terveyttä. Kouluilla on toimintaohjeet järjestyssääntöjen noudattamiseksi.

2.6 Yhteistyö kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin tarkastuksissa

Koulujen ympäristön terveyteen ja turvallisuuteen liittyen tehdään tiivistä yhteistyötä Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen kanssa. Kouluterveydenhuollon tehtävänä on kouluympäristön terveellisuuden ja turvallisuuden sekä kouluyhteisön hyvinvoinnin edistäminen ja seuranta. Tehtävää toteutetaan tarkastamalla koulut kolmen vuoden välein (terveydenhuoltolaki 1326/2010).

Tarkastuksessa hyödynnetään kertynyttä tietoa ympäristön terveellisyydestä ja turvallisuudesta sekä yhteisön hyvinvoinnista. Terveystarkastaja tuo tarkastukseen tiedot laajojen terveystarkastusten luokkayhteenvedoista. Tarkastustilaisuuteen osallistuu rehtorin kutsusta yksikön terveydenhoitaja, terveydensuojeluviranomainen, kiinteistön ylläpidosta vastaavan tahon edustus sekä oppilaiden ja opiskelijoiden edustus. Mukaan voidaan kutsua myös huoltajien, henkilöstön, työterveyshuollon sekä työsuojelun edustajat. Tarkastuksen jatkotoimille sovitaan vastuutahot ja aikataulut. Oppilaitoksen opiskeluhoolto- tai hyvinvointityöryhmän vastuulle kuuluvat erityisesti oppilaitosyhteisön hyvinvointiin liittyvät jatkotoimet. Jatkotoimien etenemistä seurataan oppilaitoksissa vuosittain osana yhteisöllisen opiskeluhoollon seurantaa opiskeluhooltoryhmässä. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto varmistavat seurannan toteuttamisen sovittuun aikatauluun mukaisesti. Tarkastuksen ja seurannan tiedot, löydökset ja sovitut toimet dokumentoidaan tähän tarkoitukseen laadituille sähköisille lomakkeille. Ne kokoavat tarkastuksen sisällön yhteen oppilaitoksen näkökulmasta. Dokumentit jaetaan kaikille toimijoille. Koulu- ja opiskeluterveydenhuolto huolehtii asiakirjojen arkistoinnista. (Keusoten ohjeistus)

Järvenpään perusopetuksen kaikissa yksiköissä toimii turvallisuusvastaava. Toimintaa ohjaa vuosikello, jonka tarkoituksena on selkeyttää ja aikatauluttaa turvallisuuden ylläpitämiseen liittyviä tekijöitä.

Järvenpään kouluissa toteutetaan turvallisuuskävely vuosittain. Turvallisuuskävelyyn voi osallistua koulun kouluterveydenhoitaja, rehtori, turvallisuusvastaava, Mestaritoiminnan edustaja(kohteen), työsuojeluvaltuutettu, kohteen siivoaja/laitoshoitaja, tarvittaessa liikennesuunnittelija tai muu asiantuntija sekä soveltuvin osin oppilasedustaja ja huoltajien edustaja.

3 Yksilökohtainen opiskeluhoito

3.1 Oppilaan ohjaaminen opiskeluhoitopalveluihin

Kaikki esiopetuksen, perusopetuksen ja lukiokoulutuksen opiskelijat ovat oikeutettuja oppilas- ja opiskelijahuoltolain mukaisesti opiskeluhoitoon. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus keskustella henkilökohtaisesti opiskeluhoitoon psykologin tai kuraattorin kanssa viimeistään seitsemäntenä oppilaitoksen työpäivänä sen jälkeen, kun opiskelija on tätä pyytänyt. Kiireellisessä tapauksessa mahdollisuus keskusteluun on järjestettävä samana tai seuraavana työpäivänä. (Finlex, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013)

Terveydenhoitajan työaika koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa on järjestettävä siten, että opiskelija voi tarvittaessa päästä terveydenhoitajan vastaanotolle myös ilman ajanvarausta. Opiskelijalle on järjestettävä mahdollisuus saada arkipäivisin virka-aikana välittömästi yhteys opiskeluterveydenhuoltoon. Hoidon tarpeen arviointi ja hoidon tarpeen arvioinnin yhteydessä lääketieteellisesti tai hammaslääketieteellisesti tarpeelliseksi todettu hoito on järjestettävä terveydenhuoltolain 51 §:n mukaisesti. (Finlex, Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 1287/2013)

Koulun työntekijän arvioidessa opiskelijan tarvitsevan opiskeluhoitoon palveluita, tulee hänen olla viipymättä yhteydessä opiskeluhoitoon terveydenhoitajaan, kuraattoriin tai psykologiin. Yhteydenotosta on annettava tieto opiskelijan huoltajalle tai lailliselle edustajalle, ellei opiskelijan toivomukset tätä estä ikä- ja kehitystaso huomioiden.

Yksilökohtainen opiskeluhoito voi käynnistyä opiskeluhoillon kuraattorin, psykologin tai terveydenhoitajan tukikäynneillä tai perustettavassa yksilökohtaisessa opiskeluhoitoryhmässä (kts. luku 3.2).

3.2 Yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä

Yksittäisen opiskelijan asiassa voidaan perustaa yksilökohtainen moniammatillinen opiskeluhoitoryhmä. Ryhmän kokoonpano perustuu opiskelijan tai tarvittaessa huoltajan kirjalliseen suostumukseen. Asian käsittelyyn voi osallistua tarvittavia opiskeluhoillon yhteistyötahoja tai opiskelijan läheisiä. Yksilökohtaisessa moniammatillisessa opiskeluhoitoryhmässä laaditaan opiskeluhoitokertomus. Ryhmästä sovitaan vastuhenkilö, joka kirjaa välttämättömät tiedot opiskeluhoillon järjestämiseksi opiskeluhoitokertomukseen. Opiskeluhoitokertomus kirjataan Wilma- järjestelmään. Opiskeluhoitokertomuksen katseluoikeus on vain henkilöillä, joille on pyydetty oikeus tarkastella muistiota. Jos sivulliselle annetaan opiskeluhoitokertomukseen sisältyviä tietoja, asiakirjaan on lisäksi merkittävä mitä tietoja, kenelle sivulliselle ja millä perusteella tietoja on luovutettu.

Opiskeluhoitokertomukset muodostavat opiskeluhoitorekisterin. Opetuksen järjestäjä vastaa henkilötietojen käsittelystä ja ylläpitää edellä mainittua rekisteriä. Opiskeluhoitorekisteriin tallennetut tiedot, jotka koskevat yksittäistä opiskelijaa taikka muuta yksityistä henkilöä, ovat salassa pidettäviä.

Opiskelijan yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseen ja toteuttamiseen osallistuvilla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus saada toisiltaan ja luovuttaa toisilleen sekä opiskeluhoillosta vastaavalle viranomaiselle sellaiset tiedot, jotka ovat välttämättömiä yksilökohtaisen opiskeluhoillon järjestämiseksi ja toteuttamiseksi. Lisäksi heillä on oikeus saada ja luovuttaa toisilleen sekä opiskelijan opettajalle, rehtorille ja opetuksen järjestäjälle opiskelijan opetuksen asianmukaisen järjestämisen edellyttämät välttämättömät tiedot.

Jos opiskelija siirtyy toisen opetuksen tai koulutuksen järjestäjän opetukseen tai koulutukseen, aikaisemman opetuksen järjestäjän on pyydettävä opiskelijan tai tarvittaessa hänen huoltajansa suostumus siihen, että uudelle opetuksen järjestäjälle voidaan siirtää opiskeluhoillon asiakasrekisteristä sellaiset salassa pidettävät tiedot, jotka ovat tarpeellisia opiskeluhoillon jatkuvuuden kannalta. Opetuksen järjestämisen kannalta välttämättömät

tiedot toimitetaan salassapidon estämättä viipymättä toiselle opetuksen järjestäjälle tai lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot voidaan antaa myös uuden opetuksen tai koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.

3.3 Opiskeluhuollon järjestäminen kurinpitotoimen tai oppilaan opetukseen osallistumisen epäämisen yhteydessä

Perusopetuslain 36h§ mukaisesti opiskelijalle järjestetään mahdollisuus opiskelijan tarvitsemiin opiskeluhuollon palveluihin kurinpitotoimien yhteydessä. Kurinpitotoimissa kuten opetuksen epäämisen yhteydessä ja kirjallisen varoituksen antaessa opetuksen järjestäjä vastaa ohjauksesta opiskeluhooltoon kurinpitotilanteissa perusopetuslain mukaisesti.

Opetuksen epäämisen yhteydessä oppilaalle järjestetään mahdollisuus keskustella kuraattorin tai psykologin kanssa. Lisäksi oppilaalle järjestetään muu hänen tarvitsema tuki epäämisen ajaksi ja oppilaan palatessa kouluun. Oppilaalle tehdään suunnitelman opetukseen palaamisen tueksi. Opiskeluhuollon palvelut ovat oppilaalle vapaaehtoisia.

3.4 Oppilaan koulupäivän aikaisen erityisruokavalion tai lääkityksen ilmoittamisen käytänteet

Oppilaan sairauden vaatiman hoidon, erityisruokavalion ja lääkityksen järjestäminen hoidetaan Keski-Uudenmaan Hyvinvointialueen kouluterveydenhuollon, mahdollisen hoitokontaktin ja koulun henkilöstön sekä oppilaan ja huoltajien yhteistyönä.

Sairauden vaatima koulupäivän aikainen hoito suunnitellaan tapauskohtaisesti terveydenhuollon, koulun ja kodin kanssa. Koulussa annetaan lääkkeitä yksilöllisen suunnitelman mukaan tai vain erityistilanteissa. Lääkehoidon suunnitelma laaditaan lapsen ikä ja kehitystaso huomioon ottaen. Rehtori vastaa siitä, että koululla järjestetään kokoontuminen, jossa sovitaan lapsen lääkehoidon yksityiskohdista ja tehdään ”Lapsen lääkehoidon suunnitelma”. Lapsen lääkehoidon suunnitelmaan merkitään lapsen lääkehoidon suunnitelmasta vastaava työntekijä, joka huolehtii suunnitelman päivittämisestä ja suunnitelman toteuttamisesta arjessa yhteistyössä koulun muun henkilöstön kanssa. Rehtori vastaa lääkehoitosuunnitelman juurruttamisesta oman yksikkönsä toimintaan sekä siitä, että yksikössä on käytettävissä riittävä tieto ja asiantuntemus sekä pistoshoidon luvan

omaavia työntekijöitä. Rehtori huolehtii, että tietoja lääkeshoidosta käsitellään ammatillisesti ja salassapitovelvollisuutta noudattaen. Rehtori vastaa lapsen kasvatuksen ja opetuksen järjestämisen kannalta oleellisen tiedon siirtämisen organisoimisesta.

Järvenpään kouluissa ruokaileville oppilaille valmistetaan erityisruokavalion mukaista ruokaa, mikäli siihen on selvät lääketieteelliset syyt. Erityisruokavalion tarve tulee ilmoittaa erillisellä lomakkeella. Terveysthuollon ammattilaisen todistus vaaditaan lomakkeessa merkityissä ruokavalioissa. Linkki lomakkeeseen löytyy täältä: [Ilmoitus erityisruokavaliosta](#). Perusopetuksen ja lukion oppilaiden lomakkeet palautetaan kouluissa/oppilaitoksessa terveydenhoitajille.

4 Yhteistyön järjestäminen oppilaiden ja heidän perheidensä sekä koulussa työskentelevien ja muiden oppilaiden hyvinvointia tukevien tahojen kanssa

4.1 Oppilaiden, huoltajien, opetustoimen henkilöstön ja opiskeluhuoltopalvelujen osallisuus opetuksen järjestäjän opiskeluhuoltosuunnitelman laatimiseen ja yhteisöllisen opiskeluhuollon toteuttamiseen

Yksikkökohtaiset tarkennukset opiskeluhuoltosuunnitelman toimeenpanossa toteutetaan jokaisessa yksikössä. Yksiköissä laajennettuun opiskeluhuoltoryhmään kutsutaan opiskelijoiden ja huoltajien edustus. Lisäksi yksiköissä voidaan hyödyntää opiskelijoiden ja huoltajien osallisuutta erilaisilla kyselyillä, vanhempainilloissa ja muissa koulun tapahtumissa.

Yksiköissä tehdään moniammatillista yhteistyötä erilaisten verkostojen kanssa. Yhteistyötavoista on säädetty Järvenpään perusopetuksen opetussuunnitelmassa 4. Oppimista ja hyvinvointia edistävän koulutyön järjestäminen, 4.2 Yhteistyö, 4.5 Opetuksen ja kasvatuksen tavoitteita tukeva muu toiminta.

Yksilökohtaisessa opiskeluhuollossa tehdään yhteistyötä yksittäisen opiskelijan tarvitsemien tukitahojen kanssa

Koulun yhteisöllinen opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun henkilöstön perehdyttämisestä opiskeluhoitosuunnitelman sisältöön ja toteuttamiseen. Jokainen yksikkö sopii erikseen opiskeluhoitosuunnitelman perehdyttämisestä opetus- ja muun henkilöstön kanssa.

4.2 Opiskeluhoillon moniammatillinen yhteistyö tehostetun ja erityisen tuen, joustavan perusopetuksen ja sairaalaopetuksen yhteydessä

Oppilaiden tehostetun- ja erityisen tuen suunnitteluun kootaan moniammatillinen asiantuntijaryhmä kunkin oppilaan kohdalla yksilöllisesti. Opiskeluhoillon toimijat voi olla mukana tuen suunnittelussa ja toteuttamisessa. Jokaisen oppilaan kohdalla arvioidaan opiskeluhoillon tarve tuen suunnitteluun ja toteuttamiseen liittyen. Päävastuussa pedagogisen tuen suunnittelusta on opettaja ja erityisopettaja, jotka laativat pedagogiset asiakirjat. Asiakirjat käsitellään aina moniammatillisesti, jossa opiskeluhoillon toimijat ovat mukana.

Joustavaa perusopetusta Järvenpäässä ei tarjota lukuvuonna 2023–2024.

Oppilaan opetuksen järjestäminen ja oppilaan tarvitsema tuki edellyttävät erityistä pohdintaa esimerkiksi vaikeassa elämäntilanteessa tai oppilaan sairastuessa vakavasti. Perusopetusta voidaan tällöin järjestää muun muassa sairaalaopetuksena. Sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään sairaalassa potilaana olevalle oppilaalle opetusta siinä määrin, kuin se oppilaan terveys huomioon ottaen on mahdollista. Hoidosta vastaavan sairaalan sijaintikunta on velvollinen järjestämään myös muulle erikoissairaanhoidossa olevalle oppivelvolliselle oppilaalle opetusta ja tukea siinä määrin, kuin se hänen terveytensä, pedagogiset erityistarpeensa ja erikoissairaanhoidon hoidolliset ja kuntoutukselliset toimenpiteet huomioon ottaen on perusteltua, jos opetuksen järjestäminen muutoin ei ole perusopetuslain tai muun lain mukaisista tukitoimista huolimatta oppilaan edun mukaista. Myös kunta, jossa on erikoissairaanhoidon muu toimintayksikkö, voi järjestää opetusta erikoissairaanhoidossa olevalle oppilaalle.

Järvenpään yhteistyökumppanini kuntouttavaa avohoidollista sairaalakoulu opetusta järjestetään Tuusulan kunnan Kalliomaan koulussa. Oppilaat ovat HYKS- lastenpsykiatrian tai HYKS- nuorisopsykiatrian avohoidon potilaita. Kalliomaan sairaalaopetuksen aikana oppilaat säilyvät oman koulun oppilaana. Oman koulun opiskeluhoitoryhmä tekee tiivistä yhteistyötä Kalliomaan opetusjakson aikana oppilaan tarvitsemalla tavalla.

5 Suunnitelmat oppilaiden suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja häirinnältä sekä kriisisuunnitelma

Jokaisessa järvenpääläisessä koulussa ja esiopetusyksikössä on sitouduttu ennalta ehkäisemään kiusaamista, häirintää ja väkivaltaa. Kiusaamista, väkivaltaista käytöstä tai häirintää ei hyväksytä. Kiusaamistilanteisiin puututaan aina perusopetuksen yhteisen [toimintamallin](#) mukaisesti ja tehdyt toimenpiteet dokumentoidaan sovitusti. Kaikki koulut päivittävät vuosisuunnitelmansa yhteydessä koulukohtaisen suunnitelmansa kiusaamisen ennaltaehkäisemiseksi.

Kiusaamisella tarkoitetaan systemaattista, tahallista ja toistuvaa samaan henkilöön tai ryhmään kohdistuvaa suoraa tai sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa sanallista tai fyysistä kielteistä toimintaa. Kiusaamiselle on ominaista kiusaajan ja kiusatun välinen voimasuhteiden epätasapaino. Yksittäiset riidat ja erimielisyydet eivät ole kiusaamista.

Järvenpään kaikissa koulussa tehdään ennaltaehkäisevää työtä kiusaamisen ehkäisemiseksi. Oppilaita kasvatetaan vastuuseen itsestä ja muista. Ennaltaehkäisevä työ näkyy oppilaille päivittäin koulun toimintatavoissa. Näitä ovat esimerkiksi erilaiset yhteisöllisen opiskeluhuollon toimintatavat, pedagogiset lähestymistavat, sovittelukäytänteet ja turvallisen koulupäivän muodostavat rakenteet.

Järvenpään perusopetuksen opetussuunnitelman arvojen mukaisesti, koulunkäynti perustuu positiiviseen ja kannustavaan palautteeseen, ryhmän kehityksen tukemiseen ja yhteishengen luomiseen. Jokainen yksilö on arvokas omana itsenään. Opetuksessa painotetaan erilaisuuden hyväksymistä. Oppilaille selvitetään kiusaamisen määritelmät sekä seuraukset etukäteen. Oppilaita ohjataan hyvään käytökseen ja vastuuntuntoon arkipäivän tilanteissa.

Henkilöstön osaaminen varmistetaan säännöllisellä koulutuksella. Huoltajia tiedotetaan koulun toimintatavoista. Järvenpään perusopetuksen yhteinen kiusaamistapausten toimintamalli on toimintasopimus kiusaamisen, väkivallan tai häirinnän lopettamiseksi. Yhteisvastuussa kodin kanssa avoimesti ja rohkeasti tilanteisiin puuttuen opitaan kunnioittamaan toisia. Vakavissa tapauksissa koulut toimivat yhteistyössä opiskeluhooltohenkilöstön, nuorisopalveluiden ja/tai poliisin/ lastensuojelun kanssa.

Järvenpään esi- ja perusopetuksessa ja lukiokoulutuksessa osa kriiseihin varautumista on otettu huomioon pelastussuunnitelmassa.

Järvenpään perusopetuksen yksiköissä on yhteinen kriisisuunnitelma. Kriisisuunnitelma käydään lukuvuosittain läpi henkilöstön kanssa ja se säilytetään koululla henkilöstön saatavilla. Jokaisessa koulussa toimii koulun sisäinen kriisiryhmä. Kriisin kohdatessa rehtori vastaa tiedottamisesta yhdessä opetuspalveluiden hallinnon kanssa, ellei tiedottamisesta vastaa jokin muu viranomaistaho. Uhka- ja vaaratilanteita harjoitellaan kouluilla säännöllisesti. Kaikissa kouluissa on turvallisuusvastaavat tukemassa koulun päivittäistä turvallisuustyötä.

Jokaisessa Järvenpään kaupungin peruskoulussa on koulukohtainen turvallisuuskansio, josta löytyvät ohjeet äkillisissä kriiseissä, uhka- ja vaaratilanteissa toimimiseen. Turvallisuuskansioon kootaan seuraavat asiakirjat ja ohjeistukset. Rehtori vastaa kansion kokoamisesta ja säilyttämisestä sekä henkilökunnan perehdyttämisestä kansion sisältöön ja toimintavalmiuksien säännöllisestä harjoittelemisesta. Kouluyhteisön työntekijät sitoutuvat noudattamaan yhteisiä sääntöjä ja toimimaan ohjeiden mukaisesti.

6 Liitteet

6.1 Liite 1: Opiskeluhuollon kokonaistarve henkilötyövuosina (htv)

Opiskeluhuollon toimijoiden kokonaistarve laskettu oppilas- ja opiskeluhoitolain mukaisten kuraattori – ja psykologimitoitusten mukaisesti. Terveystoimijaresurssi laskettu THL – ohjeistuksen mukaisesti. Mitoitukset ovat 670 oppilasta/kuraattori, 780 oppilasta/psykologi, 600 oppilasta/terveydenhoitaja.

Yksikkö	opisk.	Kuraattori	Psykologi	Terveystoimija
Anttilan Koulu	354	0,5 htv	0,5 htv	0,6 htv
Haarajoen koulu	178	0,3 htv	0,2 htv	0,3 htv
Harjulan Koulu	403	0,6 htv	0,5 htv	0,7 htv
Järvenpään yhteiskoulu	717	1,1 htv	0,9 htv	1,2 htv
Kartanon Koulu	836	1,2 htv	1,1 htv	1,3 htv
Kinnarin Koulu	845	1,3 htv	1,1 htv	1,4 htv
Kyrölän koulu	60	0,09 htv	0,08 htv	0,1 htv
Koivusaaren Koulu	406	0,6 htv	0,5 htv	0,7 htv
Mankalan koulu	372	0,6 htv	0,5 htv	0,7 htv
Oinaskadun koulu	51	0,08 htv	0,06 htv	0,08 htv
Saunakallion koulu	253	0,4 htv	0,3 htv	0,4 htv
Lukio	1040	1,6 htv	1,3 htv	1,7 htv
Esiopetus	460	0,7 htv	0,6 htv	Neuvolan terveydenhuolto
Valmistava opetus	64	0,1 htv	0,08 htv	0,1 htv

6.2 Liite 2: Järvenpään opetuspalveluiden päihdesuunnitelma

Sisällysluettelo

1	<u>Johdanto</u>	21
2	<u>Ehkäisevä päihdetyö</u>	21
2.1	<u>Päihdekasvatuksen tavoitteet</u>	22
3	<u>Toimenpiteet päihdeongelmien esiintyessä</u>	24
3.1	<u>Toimenpiteet tupakkatuotteiden käytöstä</u>	25
3.1.1	<u>Oppilas/opiskelija käyttää tupakkatuotteita koulupäivän aikana</u>	25
3.1.2	<u>Oppilas/opiskelija käyttää toistuvasti tupakkatuotteita koulupäivän aikana</u>	25
3.2	<u>Toimenpiteet alkoholituotteisiin tai huumeisiin liittyvissä tapauksissa</u>	25
3.2.1	<u>Epäily oppilaan alkoholin tai huumeiden käytöstä</u> :	26
3.2.2	<u>Oppilas/Opiskelija on päihtyneenä koulussa (alkoholi ja huumeet)</u>	26
3.2.3	<u>Huoltaja tai muu päihtynyt henkilö koulussa</u>	26
3.2.4	<u>Henkilökunta päihtyneenä</u>	27
4	<u>Opiskelijoiden tukeminen päihdetilanteissa</u>	27
4.1	<u>Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelut</u>	27
5	<u>Suunnitelman tarkastaminen ja päivittäminen</u>	28

Johdanto

Päihdesuunnitelma on osa yhteisöllisen opiskeluhuollon suunnitelmaa. Kaikilla, mutta erityisesti lapsilla ja nuorilla on oikeus päihteettömään ympäristöön. Päihteillä tarkoitetaan tässä suunnitelmassa tupakkatuotteita, alkoholia, huumausaineita ja muita huumaavassa tarkoituksessa käytettyjä aineita.

Kodin ja koulun yhteinen kasvatustyö päihdekasvatuksessa on tärkeää. Parhaimmillaan koulu ja muut kasvu ympäristöt tukevat lasten ja nuorten päihteettömyyttä ja viestivät selkeästi, että alaikäisten päihteiden käyttö ei ole hyväksyttävää. Tärkeää on, että lapsen ja nuoren kaikki kasvu ympäristöt noudattaisivat samaa linjaa päihdeasioissa. Lopullinen vastuu lapsen ja nuoren päihteidenkäytöstä on kuitenkin kodilla. Kasvattajien tehtävänä on tukea ja ohjata lapsia ja nuoria päihteisiin liittyvissä valinnoissa ja asettaa selkeät rajat sille, mikä on hyväksyttävää ja mikä ei. Asennekasvatuksen ja ympäristön toiminnan vaikutus nuoren päihteiden käyttöön on suuri.

Järvenpään kaupungin tavoitteena on ehkäistä päihteiden käytön aiheuttamia ja siihen liittyviä haittoja. Opetuksen ja koulutuksen päihdesuunnitelma edellyttää kouluilta ehkäisevää päihdekasvatusta ja valmiuksia päihdeongelmien varhaisvaiheen tunnistamisessa sekä hoitoon ohjauksessa.

Kouluntehtävänä on huolehtia koko kouluyhteisön turvallisuudesta. Järvenpään kaupungin kaikki koulualueet ovat päihteettömiä. Tämä tarkoittaa, että kouluaikana ja koulunjärjestämissä tilaisuuksissa päihteiden käyttö ei ole sallittua.

Ehkäisevä päihdetyö

Oppilaitoskohtainen opiskeluhoitoryhmä suunnittelee ja kehittää koulun yhteisöllistä hyvinvointityötä, jonka yksi osa-alue on ehkäisevä päihdetyö. Päihdekasvatuksen periaatteet kuuluvat kaikkeen koulun kasvatukselliseen toimintaan, yhteisölliseen opiskeluhooltoon ja opiskelu huollon tukeen. Päihdeasioita käsitellään eri oppiaineissa. Opettajat suunnittelevat oppiainekokonaisuuksiin ehkäisevää päihdetyön päihdekasvatusta. Päihdekasvatusta voi sisältyä esimerkiksi liikuntaan, historiaan ja yhteiskuntaoppiin, äidinkielen ja kirjallisuuteen, biologiaan, kemiaan, matematiikkaan, kuvaamataitoon, musiikkiin ja terveystietoon. Päihdekasvatusta toteutetaan ikätasoisesti.

Päihdekasvatusta toteutetaan opetuspalveluiden lisäksi myös yhteistyössä Järvenpään kaupungin hyvinvoinninpalvelualueen, kuten nuorisopalveluiden kanssa, sekä Keski-uudenmaan hyvinvointialueen ja eri järjestöjen kanssa erilaisissa kohdennetuissa tapahtumissa. Ulkopuolisten tahojen tarjoamaa päihdevalistusta hyödynnetään säännöllisesti, esimerkiksi Elämäni sankarit Ry: n pidä pääsi kiertue, EHYT ry – Hubu – päihdekasvatus oppitunnit.

Vuosittain Järvenpään perusopetuksen kaikki 5-, 6 - ja 7- luokkalaiset osallistuvat nuorisopalveluiden järjestämiin kupliin, eli luokkatasoihin toimintapäiviin. Kuplien teemat liittyvät turvataitoihin, tunne- ja vuorovaikutustaitoihin sekä päihteisiin. Kuplat järjestetään monitoimijaisessa yhteistyössä eri toimijoiden kanssa.

Päihdekasvatuksen tavoitteet

Päihdekasvatuksen tavoitteet ovat osa koulujen opetussuunnitelman mukaista työtä. Lisäksi jokainen koulu suunnittelee lukuvuoden aluksi hyvinvointityön toimenpiteitä, jolla voidaan edistää mm. ehkäisevän päihdekasvatuksen tavoitteita.

Luokat 1-6

- Oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitojen vahvistaminen sekä elämännhallintataitojen, osallisuuden ja mielen hyvinvoinnin tukeminen
- Oppilaiden itseluottamuksen ja kyvykkyyden tehdä omia itsenäisiä päätöksiä vahvistaminen
- Medialukutaidon opettaminen mm. oppilaiden valmiuksien kasvattaminen suhtautua kriittisesti mediassa näkyvään päihteiden ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön sekä rahapelaamiseen ja niiden suoraan tai epäsuoraan mainontaan
- Asennekasvatuksen tukeminen; asenteet ja suhtautuminen päihteisiin, tupakka- ja nikotiinituotteisiin sekä pelaamiseen
- Sosiaalisten normien ja odotuksien käsittely
- Tuetaan sitoutumista yhteisöön, tuetaan terveyttä ja turvallisuutta edistävää ympäristöä yhteisöllisen opiskeluhoillon keinoin. Tuetaan ymmärtämään

päihteisiin liittyviä vastuita ja seuraamuksia. Tuetaan ja neuvotaan avun hakemisessa.

Luokat 7-9

- Vahvistetaan oppilaiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja taitoja, elämänhallintataitoja sekä osallisuutta ja mielen hyvinvointia
- Oppilailla on mahdollisuus keskustella asenteistaan ja tarkastella päihteiden sekä tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöön ja pelaamiseen liittyviä myyttejä kriittisesti
- Pyritään vähentämään positiivisia odotuksia alkoholin, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja huumeiden vaikutuksesta sekä rahapelaamisesta
- Vahvistetaan sosiaalisia normeja ja odotuksia siitä, ettei nuori käytä päihteitä tai tupakka- ja nikotiinituotteita tai pelaa rahapelejä
- Terveystiedossa oppilaille annetaan tietoa päihteiden ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käytön sekä liiallisen pelaamisen ja netin käytön vaikutuksista sekä tietoja riskien arviointiin omalla kohdallaan
- Annetaan oppilaille tietoa koulun ja yhteiskunnan päihteitä, tupakka- ja nikotiinituotteita ja rahapelaamista koskevista säännöistä
- Harjoitellaan medialukutaitoa suorasta ja epäsuorasta markkinoinnista ja vahvistetaan oppilaiden kykyä tunnistaa ja arvioida kriittisesti mainonnallisia sisältöjä eri kanavissa.
- Tuetaan sitoutumista yhteisöön, tuetaan terveyttä ja turvallisuutta edistävää ympäristöä yhteisöllisen opiskeluhoollon keinoin. Tuetaan ymmärtämään päihteisiin liittyviä vastuita ja seuraamuksia. Tuetaan ja neuvotaan avun hakemisessa.

Lukiokoulutus

- Vahvistetaan opiskelijoiden tunne- ja vuorovaikutustaitoja, elämänhallintataitoja sekä osallisuutta ja mielen hyvinvointia
- Mahdollistetaan keskustelu asenteista liittyen päihteisiin, tupakka- ja nikotiinituotteisiin ja rahapeleihin sekä tutkia päihteiden ja tupakka- ja nikotiinituotteiden käyttöä sekä rahapelaamista ja niihin liittyviä myyttejä sekä virheellisiä uskomuksia kriittisesti

- Vähennetään positiivisia odotuksia alkoholin ja huumeiden vaikutuksista tupakka- ja nikotiinituotteista ja rahapelaamisesta
- Annetaan opiskelijoille tietoa ja ymmärrystä päihteitä ja muita ikärajavaltavottavia tuotteita koskevista laeista sekä päihde-, tupakka- ja rahapelipolitiikasta
- Annetaan opiskelijoille mahdollisuus keskustella päihteistä, tupakka- ja nikotiinituotteista ja pelaamisesta eri näkökulmista (esim. yhteiskunta, ympäristö, kestävä kehitys, järjestäytynyt rikollisuus, huumekaupan maailmanlaajuiset seuraukset, ihmisoikeudet)
- Annetaan tietoa opiskelijoille päihteiden, tupakka- ja nikotiinituotteiden ja liiallisen rahapelaamisen vaikutuksista sekä tietoa rahapeleihin liittyvistä virheellisistä uskomuksista riskien arvioinnin tueksi
- Anna opiskelijoille tietoa siitä, mistä riskikäyttöön ja ongelmiin saa apua. Yhteisöllinen opiskeluhuolto voi lisäksi suunnitella päihdekasvatukseen liittyviä tapahtumia, jossa käsitellään yleistä hyvinvointia ja päihteetöntä elämäntapaa – esimerkiksi koulun hyvinvointiviikko.

Koulussa on säännöllisesti toteutettavia kyselyitä hyvinvointiin ja päihdeteemaan liittyen, kuten Hubu- kysely (8-luokkalaiset), Pidä pääsi hyvinvointikysely (7-luokkalaiset), kouluterveyskysely (4–5 luokkalaiset, 8–9 luokkalaiset ja lukion 1–2 – luokkalaiset). Kyselyiden tuloksia hyödynnetään toimenpiteiden suunnittelussa.

Terveystarkastusten yhteydessä terveydenhoitaja kartoittaa yksilötasolla oppilaiden/opiskelijoiden päihteidenkäyttöä ja samalla antaa terveysneuvontaa. Terveystarkastuksia tehdään terveydenhoitajan ja lääkärin toimesta. Perusopetusikäisille järjestään terveystarkastus vuosiluokilla 1–9, Lukiossa 1- ja 2 - opiskeluvuonna. Terveydenhoitajien tehtävänä on myös neuvoa ja ohjata hoitoon opiskelijoita tilanteissa, mikäli se on aiheellista. Koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut toteuttavat Keski-Uudenmaan hyvinvointialue.

Toimenpiteet päihdeongelmien esiintyessä

Jokaisen henkilökunnan jäsenen on tunnistettava päihteidenkäytön tunnusmerkit ja puututtava tilanteeseen. Opiskelijahuollon terveydenhoitajalla, kuraattorilla ja psykologilla on keskeinen rooli hoitoonohjauksessa. Kurinpidollisissa toimissa opettajan ja rehtorin rooli on keskeinen.

Toimenpiteet tupakkatuotteiden käytöstä

Tupakkatuotteilla tarkoitetaan tupakkaa, nuuskaa, sähkötupakkaa (VAPE) ja sen kaltaisia tuotteita.

Kaikissa Järvenpään kouluissa ja lukiossa kaikkien tupakkatuotteiden käyttö koulun alueella on kielletty.

Oppilas/opiskelija käyttää tupakkatuotteita koulupäivän aikana:

1. Asian havainnut henkilö keskustelee asiasta oppilaan/opiskelijan kanssa
2. Asiasta ollaan yhteydessä alaikäisen oppilaan/opiskelijan huoltajiin
3. Luokanopettajalle/Luokanvalvojalle/Ryhmän ohjaajalle tiedotetaan asia Wilmassa

Oppilas/opiskelija käyttää toistuvasti tupakkatuotteita koulupäivän aikana

1. Asiasta kerrotaan luokanopettajalle/luokanvalvojalle/ ryhmän ohjaajalle. Hän keskustelee asiasta oppilaan/opiskelijan kanssa ja on yhteydessä huoltajiin.
2. Tarvittaessa ohjataan oppilas/opiskelija keskustelemaan asiasta rehtorin ja/tai opiskeluhuollon palveluihin/terveydenhoitajalle, pidetään kasvat keskustelu, jossa huoltaja mukana. Sovitaan asian seurannasta
3. Rehtori voi antaa kirjallisen varoituksen järjestyssääntöjen rikkomisesta

Toimenpiteet alkoholituotteisiin tai huumeisiin liittyvissä tapauksissa

Oppilaan/opiskelijan alkoholin tai huumeidenkäytöstä voi tulla huoli huoltajilta, kavereilta tai opettajilta. Huoli voi herätä myös esim. käytöksestä muutoksissa opiskelusuorituksista. Tärkeää on ottaa huoli puheeksi, kun huoli on herännyt.

Epäily oppilaan alkoholin tai huumeiden käytöstä:

1. Asiasta kerrotaan luokanopettajalle/luokanvalvojalle/ ryhmän ohjaajalle(lukio) ja rehtorille. Hän keskustelelee asiasta oppilaan/opiskelijan kanssa ja on yhteydessä huoltajiin. Voit konsultoida epäilyksestä ja havainnoistasi opiskeluhoitoa.
2. Tarvittaessa ohjataan oppilas/opiskelija opiskeluhoitoon palveluihin tai järjestetään moniammatillinen yksilökohtainen opiskeluhoitoryhmä. Sovitaan asian seurannasta
3. Konsultoi tarvittaessa sosiaalipalveluiden palveluohjausta tai tee tarvittaessa lastensuojeluilmoitus.
4. Poliisiin yhteydenotto huumeidenkäyttö tilanteissa

Oppilas/Opiskelija on päihtyneenä koulussa (alkoholi ja huumeet)

1. Havainnon tehnyt opettaja turvaa oppilaan ja on välittömästi yhteydessä rehtoriin. Jos oppilas on huonokuntoinen, soita 112. Huolehdi tarvittaessa muiden oppilaiden rauhoittamisesta, rehtori arvioi koulun kriisiryhmän ja tiedottamisen tarpeen ja laajuuden tarpeen.
2. Sopikaa, kuka on yhteydessä huoltajaan. Oppilaan koulupäivä evätään, huoltaja hakee oppilaan kotiin, ellei oppilas ole ohjautunut terveydenhuollon piiriin.
3. Tilanteesta tehdään lastensuojeluilmoitus (alaikäinen)
4. Tarvittaessa konsultoi opiskeluhoitoa, joka voi arvioida hoitoonohjausta

Huoltaja tai muu päihtynyt henkilö koulussa

1. Päihtynyt aikuinen koulun alueella, ohjataan aina poistumaan. Jos neuvoa ei oteta vastaan, soitetaan 112.

2. Lastensuojelun konsultaatio, jos kyseessä on koulussa olevan alaikäisen huoltaja

Henkilökunta päihtyneenä

1. Havaitusta päihdehaittatilanteesta on kerrottava välittömästi työntekijän esihenkilölle. Esihenkilö puuttuu tilanteeseen välittömästi ja keskustelee asiasta työntekijän kanssa.

Tarkemmat ohjeet Järvenpään kaupungin päihdeohjelmassa "*Tavoitteena päihdehaitaton työpaikka*".

Opiskelijoiden tukeminen päihdetilanteissa

Päihdetilanteissa koulun kaikilla toimijoilla on oma roolinsa. Ennaltaehkäisevä päihdetyö kuuluu kaikkien vastuulle.

Opettajat vastaavat toimenpiteiden mukaan tilanteista havaitsemisissaan päihteidenkäyttötilanteissa ja ohjaa ohjeiden mukaan tilannetta eteenpäin. Tarvittaessa käy oman luokan/ryhmän kanssa tilanteita läpi.

Opiskeluhoitoryhmä vastaa koulun hyvinvointityön suunnittelusta ja tiedottamisesta. Opiskeluhoitoryhmän toimijoilla on keskeinen rooli seurata ennalta ehkäisevän päihdetyön toteutumista ja erilaisia ilmiöitä päihteisiin liittyen.

Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen palvelut

Keski-Uudenmaan hyvinvointialue tuottaa alueen sosiaali- ja terveystalvet.

Lisätietoja päihdepalveluista löydät täältä:

<https://www.keusote.fi/palvelumme/paihdepalvelut/>

Koulu ja opiskeluterveydenhuolto

Terveydenhoitaja tekee ennalta ehkäisevää työtä ja terveysneuvontaa oppilaiden terveystarkastuksissa. Päihdetilanteissa terveydenhoitajalla on keskeinen rooli hoitoonohjauksessa ja seurannassa. Oppilas/opiskelija voidaan ohjata

päihteidenkäyttötilanteissa terveydenhoitajalle, joka suunnittelee hoitoonohjausta ja sen seurantaan. Päihteidenkäyttötilanteissa voidaan konsultoida terveydenhoitajaa.

Opiskeluhuollon kuraattori - ja psykologipalvelut

Opiskeluhuollon kuraattori ja psykologi tarjoaa yhteisöllistä ja yksilökohtaista tukea. Opiskeluhuollon kuraattori ja psykologi on mukana ennaltaehkäisevässä päihdekasvatuksessa mm. tukemassa yhteisöllistä opiskeluhoitoa. Opiskeluhuollon toimijat ovat osa koulun opiskeluhoitoryhmää, jossa suunnitellaan koulun hyvinvointityötä. Opiskeluhuollon toimijat voivat tarjota tukea esimerkiksi luokille tunne- ja turvataitojen tukemiseksi, luokkainterventioita mielenhyvinvoinnin tueksi.

Nuorisoasemapalvelut

Nuorisoasema toteuttaa nuorten mielenterveys- ja päihdehoitoa. Nuorisoasemalla hoidetaan pääsääntöisesti keskivaikeita mielenterveyden häiriöitä ja hoitoon ottaminen perustuu hoidon tarpeen arvioon. Nuorisoasema tarjoaa myös 13–17-vuotiaiden nuorten vanhemmille ja perheille tarkoitettua kasvatusta- ja perheneuvontaa. Kasvatus- ja perheneuvonta on matalan kynnyksen palvelua.

Lisätietoja: <https://www.keusote.fi/palveluhakemisto/nuorisoasema/>

Aikuisten mielenterveys- ja päihdepalvelujen hoidon tarpeen arviointi ja asiakasohjaus

Palvelu on tarkoitettu yli 18-vuotiaille henkilöille ja heidän läheisilleen, jotka asuvat tai oleskelevat Keski-Uudenmaan hyvinvointialueen alueella. Palveluun voi ottaa yhteyttä, jos on huolta omasta tai läheisen yli 18-vuotiaan henkilön mielenterveyteen tai päihteiden käyttöön liittyen

Suunnitelman tarkastaminen ja päivittäminen

Suunnitelma tarkistetaan vuosittain opiskeluhoitosuunnitelman päivittämisen yhteydessä.

